

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

8 päivänä helmikuuta 2024*

Muutoksenhaku – Talous- ja rahapolitiikka – Luottolaitosten vakavaraisuusvalvonta – Asetus (EU) N:o 1024/2013 – Euroopan keskuspankin (EKP) tehtäväksi annetut erityiset valvontatehtävät – Toimiluvan peruuttaminen – Kumoamiskanne – Tutkimatta jättäminen – Asianosaisen edustaminen – Asianajajalle annettu valtuutus – Sääntöjenvastaisesti valtuutettu edustaja

Asiassa C-256/22 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 12.4.2022,

Pilatus Bank plc, kotipaikka Ta'Xbiex (Malta), edustajanaan O. Behrends, Rechtsanwalt,

valittajana,

ja jossa muina osapuolina ovat

Pilatus Holding Ltd.,

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

Euroopan keskuspankki (EKP), asiamiehinään M. Puidokas ja E. Yoo,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

Euroopan komissio, asiamiehinään aluksi A. Nijenhuis, A. Steiblyté ja D. Triantafyllou, sittemmin A. Steiblyté ja D. Triantafyllou,

väliintulijana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Prechal sekä tuomarit F. Biltgen, N. Wahl (esittelevä tuomari), J. Passer ja M. L. Arastey Sahún,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,
kuultuaan julkisasiamiehen 25.5.2023 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Pilatus Bank plc vaatii valituksessaan kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 2.2.2022 antaman tuomion Pilatus Bank ja Pilatus Holding v. EKP (T-27/19, EU:T:2022:46; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kanteen, jossa vaadittiin kumoamaan Euroopan keskuspankin (EKP) 2.11.2018 tekemä päätös, jolla peruutettiin valittajan toimilupa harjoittaa luottolaitostoimintaa (jäljempänä riidanalainen päätös).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 2 Luottolaitosten vakavaraisuusvalvontaan liittyvää politiikkaa koskevien erityistehtävien antamisesta Euroopan keskuspankille 15.10.2013 annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 1024/2013 (EUVL 2013, L 287, s. 63) 4 artiklassa määritellään EKP:lle annetut tehtävät ja sen 1 kohdan a alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tämän asetuksen 6 artiklan puitteissa EKP:llä on tämän artiklan 3 kohdan mukaisesti yksinomainen toimivalta hoitaa vakavaraisuusvalvontatarkoituksissa seuraavat tehtävät kaikkien osallistuviin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden luottolaitosten osalta:

a) luottolaitosten toimilupien myöntäminen ja peruuttaminen, jollei 14 artiklasta muuta johdu”.

- 3 Kyseisen asetuksen 6 artiklassa, jonka otsikko on ”Yhteistyö [yhteisen valvontamekanismin (YVM)] puitteissa”, säädetään seuraavaa:

”1. EKP hoitaa tehtävänsä EKP:stä ja kansallisista toimivaltaisista viranomaisista muodostuvan yhteisen valvontamekanismin puitteissa. EKP on vastuussa YVM:n tehokkaasta ja johdonmukaisesta toiminnasta.

--

4. Edellä 4 artiklassa määriteltyjen tehtävien osalta, kyseisen artiklan 1 kohdan a ja c alakohtaa lukuun ottamatta, EKP:llä on tämän artiklan 7 kohdassa tarkoitettujen kehyksen ja siinä tarkoitettujen menettelyjen mukaisesti tämän artiklan 5 kohdassa säädetty vastuu ja kansallisilla toimivaltaisilla viranomaisilla tämän artiklan 6 kohdassa säädetty vastuu seuraavien luottolaitosten, rahoitusalan holdingyhtiöiden tai rahoitusalan sekaholdingyhtiöiden taikka osallistumattomiin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden luottolaitosten sellaisten sivuliikkeiden, jotka on perustettu osallistuviin jäsenvaltioihin, valvonnasta:

– konsolidoidulla tasolla vähemmän merkittävät luottolaitokset, korkeimmalla konsolidointitasolla osallistuvassa jäsenvaltiossa, tai yksittäisesti nimenomaan

osallistumattomiin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden luottolaitosten sellaiset sivuliikkeet, jotka on perustettu osallistuviin jäsenvaltioihin. Merkittävyys arvioidaan seuraavin perustein:

- i) koko;
- ii) merkitys unionin talouden tai jonkin osallistuvan jäsenvaltion kannalta;
- iii) rajatylittävän toiminnan merkitys.

Ensimmäisen alakohdan osalta luottolaitosta, rahoitusalan holdingyhtiötä tai rahoitusalan sekaholdingyhtiötä ei pidetä vähemmän merkittävänä, jollei se ole perusteltua metodologiassa määritettyjen erityisten olosuhteiden nojalla, jos jokin seuraavista edellytyksistä täyttyy:

- i) sen varojen kokonaisarvo ylittää 30 miljardia euroa;
- ii) sen varojen kokonaisarvo suhteessa osallistuvan sijoittautumisjäsenvaltion bruttokansantuotteeseen [(BKT)] ylittää 20 %, paitsi jos sen varojen kokonaisarvo on alle 5 miljardia euroa;
- iii) sen kansallisen toimivaltaisen viranomaisen annettua ilmoituksen, että se katsoo tällaisella laitoksella olevan huomattava merkitys kotimaantaloudelle, EKP tekee päätöksen tällaisen merkityksen vahvistamisesta sen jälkeen kun se on suorittanut kattavan arvioinnin kyseisestä luottolaitoksesta, tasearvio mukaan lukien.

EKP voi myös omasta aloitteestaan katsoa, että jollakin laitoksella on huomattava merkitys, jos se on perustanut pankkialan sivuliikkeitä useampaan kuin yhteen osallistuvaan jäsenvaltioon ja sen rajatylittävät varat tai velat muodostavat merkittävän osan sen kokonaisvaroista tai -veloista metodologiassa vahvistetuin edellytyksin.

Luottolaitoksia, joiden osalta julkista rahoitustukea on pyydetty tai saatu suoraan tai epäsuorasti [Euroopan rahoitusvakausvälineestä (ERVV)] tai [Euroopan vakausmekanismista (EVM)], ei katsota vähemmän merkittäviksi.

Sen estämättä, mitä edellisissä alakohdissa säädetään, EKP hoitaa sille tällä asetuksella annettuja tehtäviä kolmen merkittävimmän luottolaitoksen osalta kussakin osallistuvassa jäsenvaltiossa, ellei erityisolosuhteiden vuoksi ole toisin perusteltavissa.

--

6. Kansalliset toimivaltaiset viranomaiset suorittavat 4 artiklan 1 kohdan b, d–g ja i alakohdassa tarkoitetut tehtävät ja ovat vastuussa niistä sekä kaikkien asiaan kuuluvien valvontapäätösten hyväksymisestä tämän artiklan 4 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen luottolaitosten osalta tämän artiklan 7 kohdassa tarkoitetun kehyksen ja kyseisessä kohdassa tarkoitettujen menettelyjen mukaisesti sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän artiklan 5 kohdan soveltamista.

Kansalliset toimivaltaiset viranomaiset ja kansalliset nimetyt viranomaiset säilyttävät valtuudet saada kansallisen lainsäädännön mukaisesti tietoja luottolaitoksilta, holdingyhtiöiltä, sekaholdingyhtiöiltä ja yrityksiltä, jotka sisältyvät jonkin luottolaitoksen konsolidoituun rahoitusasemaan, ja suorittaa paikalla tehtäviä tarkastuksia näissä luottolaitoksissa, holdingyhtiöissä, sekaholdingyhtiöissä ja yrityksissä, sanotun kuitenkin rajoittamatta

10–13 artiklan soveltamista. Kansallisten toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava tämän artiklan 7 kohdassa säädetyn kehyksen mukaisesti EKP:lle toimenpiteistä, joita tämän kohdan nojalla on toteutettu, ja koordinoitava kyseiset toimenpiteet tiiviisti EKP:n kanssa.

Kansallisten toimivaltaisten viranomaisten on raportoitava säännöllisesti EKP:lle tämän artiklan nojalla toteutetun toiminnan tuloksista.

– –”

- 4 Asetuksen N:o 1024/2013 14 artiklan, jonka otsikko on ”Toimiluvan myöntäminen”, 5 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jollei 6 kohdasta muuta johdu, EKP voi peruuttaa toimiluvan asiaa koskevassa unionin lainsäädännössä vahvistetuissa tapauksissa omasta aloitteestaan kuultuaan sen osallistuvan jäsenvaltion kansallista toimivaltaista viranomaista, johon luottolaitos on sijoittautunut, tai sellaisen kansallisen toimivaltaisen viranomaisen ehdotuksesta. Näissä kuulemisissa on erityisesti varmistettava, että EKP antaa ennen peruuttamispäätösten tekemistä kansallisille viranomaisille riittävästi aikaa päättää tarpeellisista korjaavista toimita, mukaan lukien mahdolliset kriisinvratkaisutoimenpiteet, ja ottaa ne huomioon.

Jos toimiluvan myöntämistä 1 kohdan mukaisesti ehdottanut kansallinen toimivaltainen viranomainen katsoo, että toimilupa on peruutettava asiaa koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti, sen on tehtävä tästä ehdotus EKP:lle. Tuolloin EKP tekee päätöksen ehdotetusta peruuttamisesta ja ottaa tässä yhteydessä kaikilta osin huomioon kansallisen toimivaltaisen viranomaisen esittämät perustelut peruuttamiselle.”

Asian tausta

- 5 Valittaja Pilatus Bank on asetuksen N:o 1024/2013 6 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu vähemmän merkittävä luottolaitos, jonka kotipaikkana on Malta ja joka kuuluu Malta Financial Services Authorityn (Maltaan rahoituspalveluviranomainen, Malta; jäljempänä MFSA), joka on kyseisen asetuksen 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu kansallinen toimivaltainen viranomainen, suoraan vakavaraisuusvalvontaan, ja toisena kantajana unionin yleisessä tuomioistuimessa ollut Pilatus Holding Ltd on Pilatus Bankin suora enemmistöosakas.
- 6 Ali Sadr Hasheminejad, joka on valittajan osakkeenomistaja ja joka omistaa välillisesti sen osakkeet ja äänioikeudet kokonaisuudessaan, pidätettiin Yhdysvalloissa kuuden syytteen nojalla, jotka koskivat hänen väitettyä osallistumistaan järjestelyyn, jolla 115 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria (USD) (n. 108 miljoonaa euroa), jotka oli maksettu kiinteistöprojektin rahoittamiseksi Venezuelassa, oli kavallettu iranilaisten henkilöiden ja yritysten hyväksi.
- 7 Yhdysvalloissa Sadr Hasheminejadia vastaan nostetun syytteen seurauksena valittajalle muun muassa esitettiin talletusten nostopyyntöjä, joiden määrä oli yhteensä 51,4 miljoonaa euroa eli noin 40 prosenttia sen taseessa olevista talletuksista.
- 8 Tässä yhteydessä MFSA teki kolme valittajaa koskevaa päätöstä.

- 9 MFSA teki 21.3.2018 äänioikeuksien peruuttamista tai keskeyttämistä koskevan päätöksen, jossa määrättiin erityisesti, että Sadr Hasheminejad oli erotettava välittömästi valittajan johtajan tehtävästään ja muista tämän päätösvallan käyttöön liittyvistä tehtävistä, että hänen äänioikeuksiensa käyttö oli keskeytettävä ja ettei hän saanut edustaa valittajaa oikeudellisesti tai tuomioistuimissa.
- 10 Samana päivänä MFSA teki myös maksujen keskeyttämistä koskevan päätöksen, jossa valittaja veloitettiin olemaan toteuttamatta mitään pankkisiirtoja, erityisesti sen osakkaiden sekä hallituksen jäsenten nostoja ja talletuksia.
- 11 MFSA teki 22.3.2018 päätöksen toimivaltaisen henkilön nimittämisestä, jolla oli toimivalta tämän nimityksen ehtojen mukaisesti ”ottaa pankin koko omaisuuden osalta vastuulleen kaikki valtuudet, tehtävät ja velvollisuudet, jotka kuuluvat pankin yhtiökokouksen, hallituksen tai jonkin muun elimen tai henkilön vastuulle, mukaan lukien pankin oikeudellinen edustus ja edustus tuomioistuimissa, pankin ja kaikkien muiden henkilöiden syrjäyttämiseksi” (jäljempänä toimivaltainen henkilö).
- 12 MFSA ehdotti 29.6.2018 EKP:lle valittajan luottolaitostoiminnan harjoittamista koskevan toimiluvan peruuttamista asetuksen N:o 1024/2013 14 artiklan 5 kohdan nojalla.
- 13 MFSA teki EKP:lle 2.8.2018 tarkistetun ehdotuksen valittajan luottolaitostoiminnan harjoittamista koskevan toimiluvan peruuttamisesta.
- 14 Toimiluvan peruuttamista koskevan hallinnollisen menettelyn aikana valittajan hallitus valtuutti asianajajan, joka otti yhteyttä EKP:hen.
- 15 EKP pyysi 31.8.2018 päivätyssä kirjeessään valittajaa esittämään huomautuksensa toimiluvan peruuttamista koskevasta tarkistetusta päätösluonnoksesta viiden työpäivän määräajassa kyseisen kirjeen vastaanottamisesta.
- 16 Saatuaan kaksi pidennystä tälle varattuun määräaikaan ja oikeuden tutustua hallinnollisen menettelyn asiakirja-aineistoon valittaja toimitti 21.9.2018 hallituksensa valtuuttaman asianajajan välityksellä huomautuksensa toimiluvan peruuttamista koskevasta päätösluonnoksesta, joissa se ilmoitti, että sen johto ja osakkaat vastustavat kyseistä päätöstä.
- 17 EKP antoi 2.11.2018 riidanalaisen päätöksen asetuksen N:o 1024/2013 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 14 artiklan 5 kohdan nojalla.

Unionin yleisessä tuomioistuimessa nostettu kanne ja valituksenalainen tuomio

- 18 Pilatus Bank ja Pilatus Holding nostivat unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 15.1.2019 toimittamallaan kannekirjelmällä Pilatus Bankin hallituksen ja Pilatus Holdingin johtajan valtuuttaman asianajajan välityksellä kanteen riidanalaisen päätöksen kumoamiseksi.
- 19 Euroopan komissio hyväksyttiin 17.5.2019 annetulla päätöksellä väliintulijaksi tukemaan EKP:n vaatimuksia.
- 20 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisella tuomiolla riidanalaisesta päätöksestä nostetun kanteen.

- 21 Unionin yleinen tuomioistuin totesi ensinnäkin tutkittavaksi ottamisen osalta, että kanne oli jätettävä tutkimatta Pilatus Holdingin osalta siltä osin kuin riidanalainen päätös ei koskenut suoraan kyseistä yhtiötä valittajan osakkeenomistajana.
- 22 Toiseksi asiakysymyksen osalta unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valittajan esittämät 11 kanneperustetta.

Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa ja asianosaisten vaatimukset

- 23 Valittaja teki nyt käsiteltävän valituksen unionin tuomioistuimen kirjaamoon 12.4.2022 toimittamallaan asiakirjalla ja saman asianajajan välityksellä kuin ensimmäisessä oikeusasteessa.
- 24 Valittaja vaatii valituksessaan, että unionin tuomioistuin
- kumoaa valituksenalaisen tuomion
 - kumoaa riidanalaisen päätöksen SEUT 264 artiklan nojalla
 - palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen kumoamiskanteen ratkaisemiseksi siltä osin kuin unionin tuomioistuin ei voi antaa asiaratkaisua ja
 - velvoittaa EKP:n korvaamaan valitusmenettelystä ja unionin yleisessä tuomioistuimessa käydystä menettelystä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.
- 25 EKP vaatii, että unionin tuomioistuin
- jättää valituksen osittain tutkimatta ja hylkää sen osittain perusteettomana
 - toissijaisesti hylkää valituksen kokonaisuudessaan perusteettomana ja
 - joka tapauksessa velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 26 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin
- hylkää valituksen perusteettomana ja
 - velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskeva pyyntö

- 27 EKP pyysi unionin tuomioistuimen kirjaamoon 27.6.2023 toimittamallaan asiakirjalla asian käsittelyn suullisen vaiheen aloittamista uudelleen unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 83 artiklan mukaisesti.
- 28 EKP esitti pyyntönsä tueksi, että se haluaa esittää uusia tosiseikkoja, jotka viimeaikaisten tapahtumien eli julkisasiamiehen 25.5.2023 antaman ratkaisuehdotuksen valossa ovat ratkaisevia unionin tuomioistuimen ratkaisun kannalta. Ratkaisuehdotuksesta ilmenee, että julkisasiamies katsoo, että MFSA:n maaliskuussa 2018 tekemät päätökset, jotka koskevat valittajaa, ovat valmistelevia toimia hallinnollisessa yhdistelmämenettelyssä, joka johti siihen, että EKP teki

toimiluvan peruuttamista koskevan päätöksen, ja että näihin päätöksiin liittyvät sääntöjenvastaisuudet voidaan tästä syystä lukea EKP:n syyksi ja ne vaikuttavat myös EKP:n tekemän, toimiluvan peruuttamista koskevan päätöksen laillisuuteen. EKP esittää näitä tosiseikkoja osoittaakseen, että kyseiset päätökset on riitautettu Maltan tuomioistuimissa.

- 29 Tässä yhteydessä on muistutettava yhtäältä, että Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännössä ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksessä ei määrätä kyseisen perussäännön 23 artiklassa tarkoitettujen osapuolten mahdollisuudesta esittää huomautuksia vastaukseksi julkisasiamiehen ratkaisuehdotukseen (tuomio 9.6.2022, *Préfet du Gers ja Institut national de la statistique et des études économiques*, C-673/20, EU:C:2022:449, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 30 Toisaalta SEUT 252 artiklan toisen kohdan mukaan julkisasiamiehen tehtävänä on täysin puolueettomana ja riippumattomana esittää julkisessa istunnossa perustellut ratkaisuehdotukset asioissa, jotka Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön mukaan vaativat hänen myötävaikutustaan. Kyse ei siis ole tuomareille tai asianosaisille tarkoitetusta lausunnosta, joka olisi peräisin unionin tuomioistuimen ulkopuoliselta viranomaiselta, vaan toimielimen jäsenen omasta perustellusta ja julkisesti ilmaistusta mielipiteestä. Niinpä asianosaiset eivät voi lausua julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksesta. Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus tai perustelut, joiden päätteeksi hän päätyy siihen, eivät sido unionin tuomioistuinta. Tämän vuoksi se, että asianosainen ei yhdy julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksessa todettuun – riippumatta ratkaisuehdotuksessa tutkituista kysymyksistä –, ei sellaisenaan voi olla peruste suullisen käsittelyn aloittamiseksi uudelleen (tuomio 9.6.2022, *Préfet du Gers ja Institut national de la statistique et des études économiques*, C-673/20, EU:C:2022:449, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 31 Unionin tuomioistuin voi kuitenkin työjärjestyksensä 83 artiklan mukaan julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa määrätä asian käsittelyn suullisen vaiheen aloitettavaksi tai aloitettavaksi uudelleen muun muassa, jos unionin tuomioistuin katsoo, ettei sillä ole riittävästi tietoa asiasta, tai jos asianosainen on suullisen vaiheen päättyneeksi julistamisen jälkeen vedonnut uuteen seikkaan, joka voi olennaisesti vaikuttaa unionin tuomioistuimen ratkaisuun.
- 32 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuin katsoo kuitenkin, että sillä on käytettävissään kaikki asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot ja että EKP:n asian käsittelyn suullisen vaiheen uudelleen aloittamista koskevan pyyntönsä tueksi esittämät seikat eivät ole sellaisia uusia seikkoja, jotka voisivat vaikuttaa ratkaisuun, joka unionin tuomioistuimen on annettava.
- 33 Näin ollen unionin tuomioistuin katsoo julkisasiamiestä kuultuaan, että asian käsittelyn suullista vaihetta ei ole määrättävä aloitettavaksi uudelleen.

Valituksen tarkastelu

- 34 Aluksi on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan mikä tahansa unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetun kumoamiskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten täyttymiseen liittyvä seikka voi olla oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluva peruste, joka unionin tuomioistuimen on muutoksenhaun yhteydessä otettava huomioon viran puolesta (tuomio 23.4.2009, *Sahlstedt ym. v. komissio*, C-362/06 P, EU:C:2009:243, 21–23 kohta ja tuomio 6.7.2023, *Julien v. neuvosto*, C-285/22 P, EU:C:2023:551, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 35 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 19 artiklan, jota sovelletaan kyseisen perussäännön 53 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan unionin yleiseen tuomioistuimeen, nojalla on niin, että jotta valittajan kaltaiset oikeushenkilöt voivat nostaa kanteen unionin tuomioistuimissa, niillä on oltava edustajanaan asianajaja, jolla on oikeus esiintyä jonkin jäsenvaltion tai jonkin muun Euroopan talousalueesta 2.5.1992 tehdyn sopimuksen (EYVL 1994, L 1, s. 3) sopimuspuolena olevan valtion tuomioistuimessa.
- 36 Se seikka, että oikeushenkilöä edustaa asianajaja, ja erityisesti asianajajalle kanteen nostamiseksi unionin yleisessä tuomioistuimessa annetun valtuutuksen sääntöjenmukaisuus kuuluvat näin ollen oikeusjärjestyksen perusteisiin liittyviin seikkoihin, jotka unionin tuomioistuimen on muutoksenhaun yhteydessä otettava huomioon viran puolesta.
- 37 Siltä osin kuin on kyse oikeushenkilöiden asianajajalle antamasta valtuutuksesta unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 51 artiklan 3 kohdassa määrätään, että asianajajan, jonka edustama asianosainen on yksityisoikeudellinen oikeushenkilö, on jätettävä kirjaamoon tämän antama valtakirja. Ennen 1.7.2015 sovelletusta työjärjestyksen versiosta poiketen tässä määräyksessä ei määrätä yksityisoikeudellisen oikeushenkilön velvollisuudesta esittää selvitys siitä, että sen asianajajalle annetun valtakirjan allekirjoittajalla on ollut siihen kelpoisuus.
- 38 Unionin tuomioistuin on kuitenkin jo katsonut, että se, ettei kyseisen 51 artiklan 3 kohdassa määrätä tästä velvollisuudesta, ei vapauta unionin yleistä tuomioistuinta tarkastamasta asianomaisen valtuutuksen sääntöjenmukaisuutta, jos se riitautetaan. Se, että kantajan ei kannekirjelmäänsä jätettäessä tarvitse esittää tätä selvitystä, ei näet vaikuta siihen kantajalla olevaan velvollisuuteen, jonka mukaan sen on pitänyt valtuuttaa asianajajansa sääntöjenmukaisesti, jotta tämä voi ajaa kannetta tuomioistuimessa. Näyttövaatimusten helpottamisella kannekirjelmää jätettäessä ei ole mitään vaikutusta siihen aineelliseen edellytykseen, jonka mukaan kantajien on oltava asianmukaisesti asianajajiensa edustamia. Jos asianomaisen asianajajalleen antaman valtuutuksen sääntöjenmukaisuus riitautetaan, kyseisen asianomaisen on näytettävä siis toteen tämä sääntöjenmukaisuus (tuomio 21.9.2023, China Chamber of Commerce for Import and Export of Machinery and Electronic Products ym. v. komissio, C-478/21 P, EU:C:2023:685, 93 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 39 Unionin yleisen tuomioistuimen on myös tutkittava viran puolesta, onko kyseinen valtuutus sääntöjenmukainen ja muun muassa onko valtuutuksen antanut kyseisen oikeushenkilön puolesta henkilö, jolla on ollut siihen kelpoisuus, kun tällainen valtuutus on ilmeisen sääntöjenvastainen tai kun on olemassa vakavia epäilyksiä valtuutuksen sääntöjenmukaisuudesta.
- 40 Esillä olevassa asiassa unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt useiden seikkojen perusteella epäillä vakavasti valittajan asianajajan valtuutuksen sääntöjenmukaisuutta.
- 41 Ensinnäkin tosiseikat, jotka johtivat kanteen nostamiseen unionin yleisessä tuomioistuimessa, sekä valittajan hallituksen kanteen nostaneelle asianajajalle antaman valtuutuksen ehdot olivat omiaan kyseenalaistamaan vakavasti valtuutuksen sääntöjenmukaisuuden.
- 42 Se, että MFSA nimitti toimivaltaisen henkilön ja että tämän toimivaltaisen henkilön tehtävänä oli muun muassa huolehtia ”pankin oikeudellisesta edustuksesta ja edustuksesta tuomioistuimissa pankin ja kaikkien muiden henkilöiden syrjäyttämiseksi”, oli omiaan herättämään vakavia epäilyjä siitä, oliko valittajan hallituksella toimivalta päättää valittajan puolesta kanteen nostamisesta ja valtuuttaa tätä varten asianajaja.

- 43 Asianajajalle annetun valtuutuksen ehdot olivat myös omiaan vahvistamaan tällaisia epäilyjä. Valittajan hallituksen jäsenet muistuttivat antamassaan valtakirjassa, että MFSA oli nimittänyt toimivaltaisen henkilön 22.3.2018 ja että se oli antanut hänelle tiettyjä toimivaltuuksia, ja he täsmensivät, että ”toimivaltaisten tuomioistuinten on määritettävä, kenellä on oikeus edustaa [valittajaa] kyseisessä asiayhteydessä. Hallituksen jäsenet eivät ole henkilökohtaisessa vastuussa asiasta”. Nämä ilmaisut viittaavat siihen, että valtakirjan allekirjoittajat epäilivät toimivaltaansa valtuutuksen antamiseen, ja ne muodostavat selkeän ja nimenomaisen kehotuksen tarkistaa, että heillä oli todella toimivalta valtakirjan antamiseen.
- 44 Toiseksi on niin, että vaikka unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetun kanteen tarkoituksena oli toimiluvan peruuttamista koskevan päätöksen kumoaminen, tietyt valittajan tämän kanteen tueksi esittämät perustelut ja erityisesti kymmenennen kanneperusteen tueksi esitetyt perustelut koskivat valittajan edustamista ja niillä pyrittiin osoittamaan, että EKP oli evännyt siltä mahdollisuuden edustaa itseään tehokkaasti.
- 45 Tällaiset perustelut olivat myös omiaan asettamaan vakavasti kyseenalaiseksi valittajan asianajajan valtuutuksen sääntöjenmukaisuuden unionin yleisessä tuomioistuimessa käydyssä menettelyssä. Se, että valittajan asianajajan palkkioita ei voitu maksaa, oli omiaan viittaamaan siihen, että elin, joka oli hänet valtuuttanut, ei ollut toimivaltainen suorittamaan tätä maksua eikä sillä ollut toimivaltaa päättää kanteen nostamisesta valittajan puolesta tai valtuuttaa asianajaja tätä tarkoitusta varten.
- 46 Näin ollen, riippumatta näiden perusteluiden paikkansapitävyydestä, unionin yleisen tuomioistuimen oli viran puolesta vaadittava näyttöä siitä, että valittajaa edustava asianajaja oli valtuutettu sääntöjenmukaisesti ja että valtuutuksen antaneella edustajalla oli ollut siihen kelpoisuus.
- 47 Edellä esitetystä seuraa, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se ei viran puolesta tutkinut valittajan hallituksen asianajajalleen antaman valtuutuksen sääntöjenmukaisuutta.
- 48 Tällaisen ilmeisen virheen on johdettava valituksenalaisen tuomion kumoamiseen, eikä ole tarpeen lausua valittajan esittämistä valitusperusteista.
- 49 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään, että kun unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu kumotaan, unionin tuomioistuin voi itse ratkaista riidan lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen.
- 50 Tilanne on tällainen nyt käsiteltävässä asiassa. Koska unionin tuomioistuin on kehottanut asianosaisia ottamaan kantaa unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetun kanteen tutkittavaksi ottamiseen ja erityisesti valittajan hallituksen antaman valtuutuksen sääntöjenmukaisuuteen, unionin tuomioistuimella on kaikki tarvittavat tiedot, jotta se voi ratkaista, voidaanko kanne ottaa tutkittavaksi.
- 51 Valittaja on väittänyt, vedoten Qorti tal-Appellin (Kompetenza Inferjuri) (alempi muutoksenhakutuomioistuin, Malta) 5.11.2018 asiassa nro 6/2017 (Heikki Niemelä ym. v. Maltese financial services authority) antamaan tuomioon, että toimivaltaisen henkilön nimittämisestä huolimatta sen hallituksella oli edelleen valta edustaa sitä tuomioistuimissa ja antaa tätä varten asianajajalle valtuutus.

- 52 Näin ollen valittajan mukaan toimivaltaisen henkilön nimeämisellä on ainoastaan se vaikutus, että pankin varat ja toimintojen hallinnointi annetaan tälle henkilölle, mutta hänelle ei anneta näin toimivaltaa edustaa kyseistä pankkia oikeudenkäynnissä, jossa riitautetaan pankkia koskevat sitovat päätökset. Tältä osin ei ole merkitystä sillä, että tällaiset päätökset voivat vaikuttaa myös niihin varoihin ja toimintoihin, joiden hallinnointi kuuluu toimivaltaiselle henkilölle.
- 53 Valittaja on korostanut lisäksi, että 5.11.2019 annetussa tuomiossa BCE ym. v. Trasta Komerbanka ym. (C-663/17 P, C-665/17 P ja C-669/17 P, EU:C:2019:923; jäljempänä tuomio Trasta Komerbanka) ja kyseistä tuomiota koskevassa julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksessa vahvistetaan, että edustusta koskeva kysymys määräytyy pääasiallisesti kansallisen oikeuden perusteella ja että unionin yleisen tuomioistuimen tätä koskeva toteamus on sitova, paitsi jos asianosainen osoittaa, että unionin yleinen tuomioistuin on ottanut tosiseikat huomioon vääristyneellä tavalla. Maltan oikeuden mukaan pankin edustaminen ei kuitenkaan kuulu toimivaltaisen henkilön tehtäviin, vaikka tämä on vastuussa pankin toiminnoista tai varoista.
- 54 EKP:n mukaan yhtiön muodostaman oikeushenkilön edustamiseen sovelletaan lex incorporationisia ja nyt käsiteltävässä asiassa Maltan oikeus, sellaisena kuin sitä on tulkittu Qorti tal-Appellin (Kompetenza Inferjuri) 5.11.2018 antamassa tuomiossa asiassa nro 6/2017 (Heikki Niemelä ym. v. Maltese financial services authority), rajoittaa toimivaltaisen henkilön oikeuden edustaa kantajaa kansallisessa oikeudessa tarkoitettuihin erityisiin olosuhteisiin, joiden perusteella hänet on nimitetty, eli muun muassa varoja ja toimintojen hallinnoimista koskeviin kysymyksiin, ja näin ollen jäljelle jäävät oikeudet säilyvät hallituksella.
- 55 EKP on myös huomauttanut, että valittajan hallituksen antama valtuutus kattoi ainoastaan edustuksen sääntelyä koskevissa kysymyksissä mainitsematta nimenomaisesti edustamista tuomioistuimissa.
- 56 Tältä osin on huomautettava, kuten unionin tuomioistuin on jo todennut tämän tuomion 35 kohdassa, että Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 19 artiklan, jota sovelletaan kyseisen perussäännön 53 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan unionin yleiseen tuomioistuimeen, nojalla on niin, että jotta valittajan kaltaiset oikeushenkilöt voivat nostaa kanteen unionin tuomioistuimissa, niillä on oltava edustajanaan asianajaja, jolla on oikeus esiintyä jonkin jäsenvaltion tai jonkin muun Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimuspuolena olevan valtion tuomioistuimessa.
- 57 Kun otetaan huomioon, että oikeushenkilöillä on oltava edustajanaan asianajaja, jolla on oikeus esiintyä jäsenvaltion tai jonkin Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen muun sopimuspuolen tuomioistuimessa, tällaisen henkilön SEUT 263 artiklaan perustuvan kumoamiskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksenä on, että asianomainen henkilö on todella tehnyt päätöksen kanteen nostamisesta ja että asianajajille, jotka väittävät toimivansa sen edustajina, on todella annettu tätä koskeva valtuutus (ks. vastaavasti tuomio Trasta Komerbanka, 57 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 58 Juuri tämän varmistamiseksi unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 51 artiklan 3 kohdassa edellytetään, että kun asianajajan edustama asianosainen on yksityisoikeudellinen oikeushenkilö, asianajaja toimittaa unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon kyseisen asianosaisen antaman valtakirjan, ja kyseisen valtakirjan toimittamatta jättäminen voi kyseisen artiklan 4 kohdan mukaisesti johtaa siihen, että kanne jätetään tutkimatta muutosyistä (tuomio Trasta Komerbanka, 57 kohta).

- 59 Kun kyse on valittajan kaltaisesta luottolaitoksesta, joka on jäsenvaltion oikeudessa säännelty oikeushenkilö, tätä alaa koskevien unionin säännösten puuttuessa tämän oikeushenkilön elimet, joilla on oikeus tehdä tämän tuomion 57 ja 58 kohdassa tarkoitettuja päätöksiä, on määritettävä tämän jäsenvaltion oikeuden mukaisesti (tuomio Trasta Komercbanka, 58 kohta).
- 60 Käsiteltävässä asiassa on todettava, että kun otetaan huomioon toimivaltaisen henkilön valtuutus ja muun muassa se seikka, että hänen tehtävänä oli ”ottaa pankin koko omaisuuden osalta vastuulleen kaikki valtuudet, tehtävät ja velvollisuudet, jotka kuuluvat pankin yhtiökokouksen, hallituksen tai jonkin muun elimen tai henkilön vastuulle, mukaan lukien pankin oikeudellinen edustus ja edustus tuomioistuimissa, pankin ja kaikkien muiden henkilöiden syrjäyttämiseksi”, valittajan hallituksella ei enää ollut oikeutta edustaa valittajaa eikä sillä ollut enää toimivaltaa valtuuttaa asianajajaa tähän tehtävään.
- 61 Valittajan hallituksen toimivalta edustaa valittajaa tuomioistuimessa ja valtuuttaa asianajaja tätä tarkoitusta varten ei voi myöskään perustua tuomioon Trasta Komercbanka.
- 62 Kyseinen tuomio koskee nimittäin unionin tuomioistuinten velvollisuutta olla ottamatta huomioon asianosaisen edustajalle annetun valtuutuksen peruuttamista silloin, kun peruuttaminen loukkaa kyseisen asianosaisen oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan. Unionin tuomioistuimilla on kuitenkin tällainen velvollisuus vain tietyissä rajoitetuissa olosuhteissa.
- 63 Kuten tuomion Trasta Komercbanka 60–62 kohdasta ilmenee, unionin tuomioistuin katsoi, että Trasta Komercbanka -luottolaitoksen oikeutta tehokkaaseen oikeussuojakeinoihin oli loukattu, koska kyseisen laitoksen toimiluvan peruuttamisen ja selvitystilaan asettamisen jälkeen nimitetty selvittäjä oli eturistiriitatilanteessa. Se totesi, että selvittäjä, jonka tehtävänä oli kyseisen laitoksen lopullinen likvidaatio, oli nimetty toimivaltaisen kansallisen viranomaisen ehdotuksesta, joka saattoi milloin tahansa pyytää selvittäjän erottamista. Se katsoi näin ollen, että oli olemassa vaara siitä, että kyseinen selvittäjä pidättyy kyseenalaistamasta tuomioistuinmenettelyssä saman laitoksen toimiluvan peruuttamista koskevaa päätöstä, jonka EKP oli tehnyt kyseisen viranomaisen ehdotuksesta ja joka oli johtanut sen asettamiseen selvitystilaan. Unionin tuomioistuin päätteli tämän perusteella kyseisen tuomion 78 kohdassa, että kyseisen laitoksen oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan loukattiin sillä, että selvittäjä oli peruuttanut Trasta Komercbankan aiempien johtoelinten asianajajalle, joka oli nostanut kanteen päätöksestä, antaman valtuutuksen, ja että unionin yleinen tuomioistuin oli tehnyt oikeudellisen virheen ottaessaan tämän peruutuksen huomioon.
- 64 Nyt käsiteltävässä asiassa MFSA:n nimeämän toimivaltaisen henkilön valtuutus eroaa huomattavasti tuomion Trasta Komercbanka 72 kohdassa kuvastusta selvittäjän valtuutuksesta, koska viimeksi mainitun ainoana tarkoituksena oli saatavien perintä, omaisuuserien myynti ja velkojen maksaminen kyseisen luottolaitoksen liiketoiminnan lopettamiseksi.
- 65 Valittaja ei myöskään ole toimittanut toimivaltaisen henkilön valtuutuksesta tai olosuhteista, joissa hän käyttää tätä valtuutusta, sellaisia tietoja, jotka osoittaisivat, että kyseinen henkilö oli oikeudellisesti tai tosiasiallisesti eturistiriitatilanteessa. Erityisesti on todettava, ettei edellä tämän tuomion 60 kohdassa esiin tuoduista mainitun valtuutuksen ehdoista mitenkään seuraa, ettei toimivaltaisen henkilö edusta pankin etuja.
- 66 Vastaavasti se seikka, että kansallinen toimivaltaisen viranomaisen, joka on esittänyt EKP:lle toimiluvan peruuttamista koskevan ehdotuksen, on nimittänyt toimivaltaisen henkilön, ei sellaisenaan riitä osoittamaan eturistiriidan olemassaoloa.

- 67 Tämän tuomion 51 kohdassa mainitun tuomion ulottuvuudesta on todettava yhtäältä, ettei se koskenut valittajaa vaan toista maltalaista luottolaitosta, jolle MFSA oli nimennyt toimivaltaisen henkilön.
- 68 Toisaalta Qorti tal-Appell (Kompetenza Inferjuri) vahvisti kyseisessä tuomiossa, että luottolaitoksen johtajat eivät menetä kaikkea toimivaltaansa toimivaltaisen henkilön nimittämisen vuoksi. Heillä on siten edelleen oikeus pyytää luottolaitoksen puolesta tiettyjen MFSA:n kansallisena toimivaltaisena viranomaisena tekemien valvontapäätösten ja muun muassa päätöksen, jolla on nimetty toimivaltainen henkilö, kumoamista.
- 69 Kyseisestä tuomiosta ei kuitenkaan seuraa, että kun toimivaltainen henkilö on nimetty ja kun hänelle on annettu valtuutus, joka kattaa muun muassa edustuksen tuomioistuimissa, edustaa tätä luottolaitosta, luottolaitoksen hallituksen jäsenet olisivat kelpoisia antamaan asianajalle valtuutuksen edustaa kyseistä laitosta EKP:n tekemiä päätöksiä koskevissa tuomioistuinmenettelyissä tai riitauttaa EKP:n tekemiä päätöksiä.
- 70 Lisäksi edustus tuomioistuimissa toimiluvan peruuttamisen riitauttamisen yhteydessä voi kuulua toimivaltaisen henkilön tehtäviin, koska se koskee väistämättä pankin varoja.
- 71 Lopuksi on todettava, ettei sillä ole merkitystä, että riidanalainen päätös on osoitettu valittajalle.
- 72 Tämä ei nimittäin merkitse sitä, että valittajan hallituksella oli toimivaltaisen henkilön nimittämisen jälkeen edelleen oikeus tehdä päätös kanteen nostamisesta unionin tuomioistuimissa valittajan puolesta ja että sillä oli toimivalta valtuuttaa asianajaja tätä varten.
- 73 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäisessä oikeusasteessa nostettu kanne on jätettävä tutkimatta.

Oikeudenkäyntikulut

- 74 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdassa määrätään, että jos valitus hyväksytään ja unionin tuomioistuin ratkaisee itse riidan lopullisesti, se tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista.
- 75 Kyseisen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla, mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.
- 76 Koska Pilatus Bank on hävinnyt asian ja koska EKP on vaatinut sekä unionin tuomioistuimessa että unionin yleisessä tuomioistuimessa Pilatus Bankin velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut, on määrättävä, että Pilatus Bank vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaa EKP:n oikeudenkäyntikulut ensimmäisessä oikeusasteessa ja tässä muutoksenhakumenettelyssä.
- 77 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 140 artiklan 1 kohdan, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn saman työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla, nojalla asiassa väliintulijoina olleet jäsenvaltiot ja toimielimet vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Näin ollen komissio, joka oli väliintulijana ensimmäisessä oikeusasteessa, vastaa ensimmäisessä oikeusasteessa ja muutoksenhakuasteessa aiheutuneista omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Unionin yleisen tuomioistuimen 2.2.2022 antama tuomio Pilatus Bank ja Pilatus Holding vastaan EKP (T-27/19, EU:T:2022:46) kumotaan.**
- 2) **Asiassa T-27/19 nostettu kanne jätetään tutkimatta.**
- 3) **Pilatus Bank plc vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se veloitetaan korvaamaan Euroopan keskuspankille (EKP) sekä ensimmäisessä oikeusasteessa että tässä muutoksenhakumenettelyssä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.**
- 4) **Euroopan komissio vastaa sekä ensimmäisessä oikeusasteessa että tässä muutoksenhakumenettelyssä aiheutuneista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Allekirjoitukset